

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theophili Bernardini E Societate Iesv De Religiosæ Perseverantiae Præsidiis Libri XI. ...

Bernardin, Théophile

Antverpiae, 1622

2. Solatia duo, depromta ex iis quæ sibi & aliis præstare possunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47032](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47032)

Conditione sua, à procuratione salutis alienæ arceri, solos eos quos Coadiutores vocamus, certum est: sunt enim ad id vnum vocati, & in Societate cooperti, vt in abruptam, rebus quæ ad spiritum attinent, operam sacerdotes nature possint, dum ipsi sufficiens corpori, & vitæ eorum necessariis, summi Dei & Domini nostri amore incumbunt. Quod sanè quantæ sit virtutis, quantæque gloriæ seminarium, is intelliget, qui humilitatis atque caritatis, virtutum præcellentissimarum, quanti sint thesauri probè capiet.

Alij sunt, quorum seu inualetudine, seu imbecillitate naturæ, seu decrepita senectute, ita sunt atritæ vires, vt conarum nullum extrinsecus adhibere possint, nec foras erumpere. Quos profectò sua etiam decet esse sorte contentos, & sanctissimæ Dei providentiæ summa tranquillitate subiectos, vereque persuasos, hanc sibi, ad vitam æternam, à Deo viam esse positam; & esse vnde sibi, qui natura filij iustæ, & sæpè supplicia sempiterna pro meriti sunt, abundè ob tam beatam sortem gratulari possint. Quid iuuat alienis, quæ habere non possis, bonis, liuido & obliquante oculo intuentis tabescere, interimque modica illa quæ tibi insunt, magnisque possent auctibus grandescere, otiosa & inculta dimittere?

C A P V T II.

Solatia duo ex eis, quæ ipsi præstare sibi & alijs possunt.

Primò omnium tam illi, qui conditione, quàm alij qui quouis alio casu, industriam suam & sudores, promouendæ alienæ salutis adhibere prohibentur, id sibi solatij habeant: iustas eas & laudabiles desiderationes esse non possent, imò verò Deo ingratas esse, & ab aliqua prauæ cupiditatis radice ortum ducere, quæcunque rectæ rationi repugnant: at qui id velle, id desiderare, quod conditionem tuam, benè & sapienter electam, dedecet, vel tuas quæ nunc sunt naturæ vires superat, imprudentiæ est, & rationi aduersatur: cur igitur doleas, tuam illi rei operam non esse addictam, quam vt nunc tecum agitur, prudenter optare non potes, imò potius leniter & hilariter declinare debes? etenim ea omnia declinanda sunt, quæ conditioni nostræ, & rectæ rationi, ac, quod consequens est, diuinæ voluntati minùs cõsentiunt: sin autem affulgente sola honesti specie abducimur; ipsi nobis imponimus, mendaciòque lætamur, fulgorem vani nominis, & gloriolæ blanditias, pro virtutis vero splendore complectentes. Quod si facimus, quid nos aliud, quàm inconsideratus imperus, vel leuiculæ ostentationis amor rapit? Dum verò neque muneris impositi lege, neque rectæ rationis impulsu mouemur, post labores diu persudatos, post tabefactum crebris suspiriis pectus; quæ tandem huic ad tam præclarum opus ardori, merces erit à Deo? Quæ, nisi vt illud Prophetarum dicat, *Quid paleis ad triticum, dicit Dominus: Non mittebam eos, & ipsi currebant: ipsi regnauerunt, & non ex me principes exiuerunt, &*

*Ierem. 23.
Osee 8.*

non cognoui. Ventum seminabunt, & turbinem metent: culmus stans non est in eo, germen non faciet farinam: quod et si fecerit, alieni comedent eam. Sed his erit aptior locus.

At obiiciet non nemo, sibi graue esse, & verò non sciendum, quòd sua imprudentia, addam etiam, si lubuerit, & peccato, quamquàm in bono Religioso, quomodo id fiet? sed demus id quoque, vt peccato se iam ad eas angustias redactum videat, vt ferendis laboribus impar sit: còsentaneum igitur esse, vt culpam suam lugeat, atque reparari robur exoptet. Certè de reparandi roboris moderatissima cura, pro ratione loci & instituti suscepta, nihil contendo, quin rectè & laudabiliter fieri possit: at neque se infirmiorè lugere, neque ad sudores aliorum adspirare, laude dignum est. Quamuis enim de iis quæ perperam egimus, dolere & peccata deplorare possimus; attamè imprudentis est, ea conari, quæ tentare non debes; ea suspirare, quæ efficere non potes: sed quoties in eum deuenisti statum, à quo recedendi omnis tibi est sublata facultas, in id collimandum, id spectandum contentius est, vt ea quæ tibi superest mediocritate & conditione, quam poteris fructuosissimè vtaris: quippe toti hominū generi vsque adeò benignè optimus prouidit Deus, nemo vt tantis vallari possit angustis, opprimi calibus, infirmitatibus deiici, opportunità destitui, quin & liberos ad Deum suum aditus nancisci, & magnitudine animi, virtutisque firmitate, quidquid extraxit facultati deest, quadantenus compensare queat. Est autem vasti dæmonis perniciosus astus, quoties vel præteritorum, vel eorum quæ in nostra potestate non sunt, vanis votis & quiritationibus angimur, ea verò quæ nunc temporis perfectius fieri possent, & vbi non parum promoueremus, neglectim præterimus; atque ita totius nobis vitæ fructus perit, dumque præsentia, & quæ præ manibus sunt, præ absentium & nos fugientium auiditate negliguntur, virumque nos miserabiliter fugit, nudique & bonorum omnium inopes, ad æternitatem, feris prosequendi lacrymis tendimus, momentoque deuoluimur.

Atqui in hæc incidimus, quoniam parum æqui, tum diuinæ gratiæ, tum laborum humanorū æstimatores sumus: quod nostrum iudicium si correxerimus, omnis erit sortem suam lugendi materia sublata: & hoc esto secundum, quod nunc profero solatium, vnde videamus, ab iis qui conditione vel infirmitate præpediti, in aliorum salutem non incumbunt, plurimum tamen ad eam conferri & promoueri posse. Etenim hominum animos, improbarum cupiditatum vinculis soluere, à caducis & sensui illudentibus ad immortalia & diuina transferre, incensisque maioris sanctimonix desideris inflammare, non humanæ, sed solius diuinæ est opis: labor & industria hominū, non aliud est, quàm euocatio & quasi iuitamentum diuinæ gratiæ, quæ si defuerit, labor omnis cassus & inefficax iacet; at si se, vel vltro, vel vocata, copiosius effuderit, potest id omne sola, quod quibuscunque adhibitis, præstari aut sperari poterat.

Solet autem prouidentissimus, & ad virtutem solers incitator Deus, viris illis ad permouendos aliorum animos gratiam dare, qui sincera mente, vereque di-

uini honoris auidi, suos ad id sudores conferunt: sed ita fermè, vt humilitatis conseruandæ causa, vix, quamdiu hîc viuatur, certò constet, quis per quem sit ad consilia saniora traductus. Quamuis enim satis patere soleat, cuiusnam in homine illo sanando defudarit industria, quis tamen certò asserat, non esse id cuiuspiam alterius virtute perfectum, orationibus impetratum? Concionum suarum fructum, socij precibus acceptum ferebat P. Borgia: verène, an falsò, nihil ad nos. id autem à nobis facit, quòd ita fieri posse sentiebat, & re vera sapè fieri pro certo sumo, & probare, si meritò in dubium reuocari crederem. Certè ipse S. Franciscus non illepide asserbat, fore aliquando, in extremo illo & decretorio iudicij die, vt non paucis diceretur, Beata steriles, & vbera quæ non lactauerunt, erunt filij desertæ plures, quàm eius quæ habuit virum: quando scilicet à concionatoribus & Præpositis qui opinione hominum celebrabantur, quibus rectè facta multa certatim tribuebantur, suppositij fetus tollentur, veritatemque ignotis matribus reddentur, iis videlicet qui latentes silentisque, suis eos lacrymis, ieiuniis, supplicis, orationibus, virtuti salutique pepererunt. Et verò quis nescit maternarum lacrymarum filium fuisse Augustinum, nec arefcere potuisse, imò in tantam arborem adoleuisse, qui tam sanctis irrigationibus increuit? Ac ne plura confectet, quoties improborum, nihilque minùs cogitantium hominum diuexatione, dæmonum quoque terriulentis & pernicacis infiltratione perfectum est, vt qui perditam vitæ rationem inuierant, ad meliorem se frugem receperint, ac postremis prima correxerint: In hac autem felice magis, quàm præcauta & prouisa voluntatum conuersione, quis præter diuinæ gratiæ largitatem, ausit sibi partem laudis vllam arrogare? nempe hinc agnoscimus, neque laboribus, neque industria, neque eloquentiæ cuiuspiam, neque auditorati, vel homini vlli, insitam eam esse vim, qua possit alium, à dominatu virtutum, ad veræ virtutis castra transferre. ex quo fit, vt hoc nomine nullus tibi labor, conditio, vel munus meritò sit inuidendum: timendum potius, ne, si in non tua, improbante Deo, temerarius inuoles, pro lucello sperato damna multa & ingentia reportes. Sed hæc postea.

At verò, si tanta hominum animis benefaciendi cupiditate flagras, tua te exilitate inuolue paratus, copiosum tibi virtutum, ac in primis humilitatis committatum compara, sanctis votis & precibus diuinam liberalitatem implora, atque cognoscendi, qui per te fiat, fructus minime auidus, tuas Deo committe sortem nec dubita; quidquid tam munificæ manui traditum fuerit, tibi cum ingenti honore multiplicatum redibit, eritque vt aliquando mireris ex agro sterilecente, perrenni semente, vberimas effloruisse segetes, æternumque mansuras.

Andi quod grauisimorum, qui que rei gestæ interfuerant, viro rum reificatione mihi constat. Fuit in Germania nostrorum quidam, ministeris domesticis destinatus, vir bonus & gnauus, munerique suo totus intentus: cui cum & frater, & cognati omnes hæretilis labe laborarēt, videretque pro ratione con-

ditus

ditionis atque susceptæ vitæ, fore sibi præstabilius, si omnem de illis cogitationem curamque deponeret, neque tamen omnino nihil, ad eos in viam reducendos conferret, quid est commentus? Sese ad fundendas diuinæ maiestati preces contulit, sinceroque atque firmissimo animi proposito coram Deo statuit, penitus in posterum tam in precibus, quam in aliis occasionibus cōsanguinitatis omnem, vt perfectiùs pleniùsque Deo vacaret, memoriam deponere, ita tamen vt hanc ipsam eorum obliuionem, & integerrimam ad obsequia Religiosa contentionē, semel vniuersè consecraret, ac salutis propinquorū procurationi, pro diuinæ voluntatis arbitrio, æquissima mente dedicaret. Ergo plures annos, omni eorum cogitatione & cura solutus perseverat; cum ecce fratrem illum qui matrimonio tenebatur, visendi fratris importuna cupido inaccessit: cui vt faceret satis, profectus peregrè. Collegiū adit nostrum, fratrem euocat, qui hominis, & quidem hæretici, nec opinatum aduentum demiratus, blandis, vt oportuit, verbis consalutatum, tantisper expectare iubet, dum Superior certior factus fuerit; adit, hæresi laborare indicat, sacerdotem sibi designari impetrat, qui persananda vomica incumbat. quo impetrato, & fratre plures dies domi nostræ retento, factum est vt hæreticum omne vitæ euomeret, totaque mox familia in eandem vibem traducta, ceterique deinceps consanguinei errorem dedocti, saniores fidem amplecterentur. Amabo te, quod verum est respice: nunquid non hæc sancta fratris obliuio, hi Religiosæ obsequentiæ labores, Deo solo nixa fiducia, argumenta fuerunt impetranda à Deo gratiæ, fratrique reuocando potentissima? Iam verò, quis non videt, in infirmitate, morbi dolore, vel cuiusuis casus acerbitate toleranda, si paribus excipiantur animis, pares quoque prouentus esse securos? planè vt sit nobis nostra ignauia fatenda, quoties parum ad Dei gloriam, ad aliorum vtilitatem à nobis fieri credimus: satis efficit, qui officio sibi demandato probè fungitur. Atque ita patet, non sibi tantum, sed & ceteris non mediocriter prodesse veram solidamque virtutem, etiam si, vel conditione, vel casu, soli Deo, non etiam hominibus fulgeat.

CAPVT III.

Quomodo se ex aliorum labore solentur, qui suum conferre non possunt.

Tertium superest, non esse cur animaduersis, quos subire non possumus, alienis laboribus angamur, delectemur potiùs, & quo maiores dignioresque fuerint, arctiori que eos amore complexi fuerimus, eo plura nobis accedere, felicioresque nos credamus, vnde fiat vt in arrepti semel instituti amore ac tenore firmemur.

Etenim ita nobiscum agitur, vt quicumque in eiusdem Societatis communionem conuenimus, in vnus & eiusdem quasi magni corporis membra coalueri-